

Het wel en wee van energiewet- en -regelgeving

Gebouwen moeten steeds meer energie besparen. Daarom moeten adviseurs, installateurs en leveranciers, samen met alle andere bouwpartners, ervoor zorgen dat de nieuwste energiebesparende maatregelen in nieuwe en bestaande gebouwen worden toegepast. Deze maatregelen moeten wel aan de eisen uit de wet- en regelgeving voldoen. Welke energiebesparende maatregelen moeten installateurs en leveranciers toepassen? Op grond van welke wet- en regelgeving?

Hoe geeft u hier invulling aan? Dit artikel geeft u een antwoord op deze vragen.

Mw. mr. M.J. (Marlies) Huijbers, juridisch adviseur KWA Bedrijfsadviseurs BV; ing. W. (Wobbe) Van den Kieboom, senior adviseur Energie- en Procestechniek KWA Bedrijfsadviseurs BV en voorzitter van de Expertgroep Klimaattechniek

■ WET- EN REGELGEVING

Om u een goed antwoord te geven op de vraag welke energiebesparende maatregelen u moet toepassen en op grond van welke wet- en regelgeving, is het eerst belangrijk de structuur van wet- en regelgeving uit te leggen.

Europa

Een deel van de energiewet- en regelgeving waaraan Nederlandse bedrijven moeten voldoen, komt uit Europa. De Europese wetgever maakt gebruik van vier instrumenten:

- Verordening. Een verordening is verbindend en is rechtstreeks van toepassing in een lidstaat.
- Richtlijn. Een richtlijn is verbindend, maar een lidstaat kiest de vorm en de middelen om het resultaat zoals voorgeschreven in de richtlijn te bereiken.
- Besluit. Een besluit bindt alleen degene tot wie het besluit is gericht.
- Aanbevelingen en adviezen. Deze zijn niet verbindend. Er kan niet op worden gehandhaafd.

De Europese energie wet- en regelgeving is voornamelijk in richtlijnen vastgelegd. De

reden hiervoor is dat lidstaten zelf kunnen kiezen hoe ze ervoor zorgen dat de Europese doelen worden bereikt. Een voorbeeld hiervan is Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie [1]. In deze richtlijn is vastgelegd dat de Europese Unie (hierna EU) energie-efficiënter moet worden. Daartoe moet in 2020 20% besparing op het primaire energiegebruik hebben plaats gevonden in vergelijking met 2007. Dit betekent een vermindering van 368 Megaton olie-equivalent (Mtoe). De richtlijn geeft aan dat de lidstaten programma's moeten ontwikkelen om bedrijven, die geen midden- en kleinbedrijf (MKB) zijn, energie-audits te laten uitvoeren. Deze bedrijven moeten de aanbevelingen van die audits ook implementeren [2]. De richtlijn geeft niet aan hoe de lidstaten dit moeten regelen. De lidstaten mogen zelf de vorm en middelen kiezen [3].

Nederland

De Nederlandse wetgever heeft de vorm en middelen aangegeven in wetten, besluiten en regelingen. Welk instrument de Nederlandse overheid kiest, is afhankelijk van de ruimte die een instrument biedt om bepaalde regels in

vast te leggen:

1. Een wet biedt het kader.

Artikel 8.40 van de Wet milieubeheer [4] geeft, bijvoorbeeld, aan dat om het milieu te beschermen tegen nadelige gevolgen van inrichtingen (zoals overmatig energiegebruik) een algemene maatregel van bestuur (hierna besluit) mag worden opgesteld.

2. Een besluit vult het kader van een wet nader in.

Zo geeft artikel 2.15 van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (hierna Activiteitenbesluit milieubeheer) aan dat bepaalde bedrijven zonder een omgevingsvergunning voor het milieudeel alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder moeten nemen. Dit helpt om het milieu te beschermen tegen nadelige gevolgen die inrichtingen veroorzaken.

3. Een regeling is de concrete uitwerking van een besluit.

Bijlage 10 van de Regeling algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (hierna Activiteitenregeling milieubeheer) bijvoorbeeld, bevat een overzicht van

allerlei energiebesparende maatregelen die verschillende typen inrichtingen (zoals kantoren, commerciële datacentra en gezondheids- en welzijnszorginstellingen) kunnen nemen om aan de eis uit artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer te voldoen.

Een duidelijk overzicht van hoe een wet, besluit en regeling zich met elkaar verhouden, is te vinden in figuur 1.

Hoe weet u nu aan welke wet- en regelgeving u moet voldoen? Welke energiebesparende maatregelen moet u bijvoorbeeld nemen? Hieronder wordt ingegaan op de Nederlandse energiebesparende maatregelen die een eigenaar, (ver)huurder of gebruiker van een gebouw moet nemen.

ENERGIEWETGEVING

Een aantal wettelijke eisen waaraan een gebouw moet voldoen kwam al kort ter sprake, maar daar wordt nu dieper op ingegaan.

Energie-audit - wetgeving

De Tijdelijke regeling implementatie artikelen 8 en 14 Richtlijn energie-efficiëntie eist dat een energie-audit wordt uitgevoerd. Deze audit moeten alleen grote bedrijven, niet zijnde MKB-bedrijven, uitvoeren. Dit zijn bedrijven met meer dan 250 medewerkers of een omzet van meer dan 50 miljoen euro en een jaarlijks balanstotaal van meer dan 43 miljoen euro. Deze bedrijven moesten voor 5 december 2015 een energie-audit laten uitvoeren en moeten dit iedere vier jaar herhalen.[5] De eisen waaraan de energie-audit moet voldoen staan in bijlage VI van Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie. Zo moet een gedetailleerd overzicht van het energiegebruik-profiel van gebouwen of groepen gebouwen, industriële processen of installaties, inclusief vervoer worden meegenomen in de audit.[6] Deze eis geldt niet voor bedrijven die:

- een eigen energiebeheerssysteem hebben dat volgens Europese of internationale normen is gecertificeerd en een energie-audit bevat, denk bijvoorbeeld aan ISO 50001 'Energy Management' en ISO 14001 'Environmental Management systems' aangevuld met ISO 14501 'Environmental management -- Material flow cost accounting -General framework'; of
- onder de Meerjarenaafpraak energie-efficiëntie 2001-2020 (MJA3) of de Meerjarenaafpraak energie-efficiëntie ETS-ondernemingen (MEE) vallen.[7]

Wat betekent deze eis nu voor u/in de praktijk?

Energie-audit – praktijk

Bedrijven die onder de auditplicht vallen zijn zeer uiteenlopende bedrijven. De auditplicht geldt namelijk voor bedrijven met een mini-

male omzet en balanstotaal, maar ook voor bedrijven met meer dan 250 medewerkers in Nederland [8]. Zo kunnen industriële bedrijven onder de auditplicht vallen, maar ook horeca- of winkelketens. Bedrijven die onder de auditplicht vallen zijn inmiddels benaderd door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Zij moeten de audit zo spoedig mogelijk indienen bij het bevoegd gezag. Dat is in de meeste gevallen de regionale omgevingsdienst.

Zoals gezegd zijn eisen verbonden aan de energie-audits en hier wordt op gehandhaafd. Hoewel het doel is om energie te besparen, bestaat de audit uit veel meer zaken. Op hoofdlijnen zijn dit:

- een schematisch overzicht van alle bestaande energiestromen (inclusief vervoer);
- een beschrijving van de belangrijkste factoren die het energiegebruik beïnvloeden;
- een gekwantificeerd overzicht van het energiebesparingspotentieel van de onderneming voor de komende vier jaar;
- een beschrijving van mogelijke kosteneffectieve energiebesparingsmaatregelen.

Veel bedrijven hebben slechts beperkt informatie beschikbaar over energiegebruiken van met name deelprocessen. Daarom moet bij de eerste energie-audit op basis van vermogens en gebruiksuren een inschatting worden gemaakt van de energiestromen binnen de organisatie. Op basis hiervan kan het besparingspotentieel van de significante energiegebruikers worden vastgesteld. Bij een eerste audit is er nog veel laaghangend fruit zoals:

- bijstellen bedrijfstijden van installaties;
- bijstellen stooklijnen en setpoints van installaties;
- uitvoeren erkende maatregelen.

Bij deze maatregelen gaat het met name om het op orde krijgen van de beoogde werking van installaties, waardoor investeringen beperkt kunnen blijven. Bij de volgende audit, vier jaar later, zijn weliswaar nieuwe technieken beschikbaar, maar zal in de regel verder moeten worden gezocht naar maatregelen. Het is dus zaak in de tussenliggende periode meer grip te krijgen op het energiegebruik, bijvoorbeeld door extra bemetering en monitoring. Dit kan vaak ook eenvoudig door de hoofdmeters op uurwaarden af te lezen en middels zogenaamde 'energieprofielen' te analyseren. In sommige gevallen bieden deelmeters op specifieke punten extra inzicht.

Er zijn door de overheid in het afgelopen jaar formats en richtlijnen opgesteld ten aanzien van de energie-audits. Aan te raden is om deze ter hand te nemen bij het uitvoeren van deze audits [9]. Het betreft onder andere de wijze van opstellen en inhoud van de energie-audit,

-Figuur 1- Verhouding wetten, besluiten en regelingen

maar ook hoe om te gaan met bedrijven die meerdere vestigingen hebben en met de soms complexe verhouding tussen de huurder en verhuurder van een gebouw.

Energielabel – wetgeving

Het Besluit energieprestatie gebouwen stelt verplicht een gebouw bij de verkoop, verhuur of oplevering van een energielabel te voorzien [10]. Het energielabel geeft aan hoe energiezuinig een gebouw is en bevat aanbevelingen welke energiebesparingsmaatregelen voor het gebouw mogelijk zijn. De eisen waaraan het label moet voldoen zijn vastgelegd in de Regeling energieprestatie gebouwen. Een energielabel (voorbeeld in figuur 2) is maximaal 10 jaar geldig.

Let op: Niet alle gebouwen moeten een energielabel hebben. Dit is alleen verplicht voor woningen en utiliteitsgebouwen (zoals kantoren en onderwijsgebouwen). Bedrijfsgebouwen, kerken en rijksmonumenten, bijvoorbeeld, vallen niet onder deze verplichting.[11]

Hoe voldoe ik nu aan deze eis?

Energielabel – praktijk

Een erkende energieadviseur (BRL 9500 gecertificeerd) kan een energielabel afgeven. Op basis van gebouwkenmerken wordt een energielabel afgegeven tussen G (zeer slecht) tot A++++ (Zeer goed). Een energielabel zegt wel iets over het gebouw in fysieke zin, maar heeft weinig diepgang. Een gebouw met bijvoorbeeld een energielabel A++ kan toch veel energie gebruiken. Een vrijwillig Energieprestatieadvies (EPA) geeft meer informatie. De informatie hieruit kan tevens worden gebruikt voor het opstellen van een energielabel. Wanneer een gebouw tevens valt onder de energie-auditplicht, is het opstellen van een EPA dubbel werk. Onder de auditplicht vallen meer eisen dan onder het EPA, maar de methodiek is anders.

Installatiekeuringen - wetgeving

Verwarmingssystemen en airconditioningsystemen moeten regelmatig worden gekeurd. Dit draagt bij aan het energetisch optimaal functioneren van de installaties [12]. Het Besluit energieprestatie gebouwen [13] en de onderliggende regeling [14] geven aan hoe

-Figuur 2- Energielabel gebouw

vaak, hoe en door wie een keuring van airconditioningssystemen moet worden uitgevoerd. Zo moeten de toegankelijke delen van airconditioningsystemen met een nominaal koelvermogen van meer dan 12 kilowatt ten minste eenmaal per vijf jaar worden gekeurd [15]. Een deskundige die in bezit is van het diploma EPBD (Energy Performance of Building Directive) A-airconditioningsystemen en het diploma EPBD B-airconditioningsystemen afhankelijk van de grootte van het airconditioningssysteem mag de keuringen uitvoeren [16]. Het Activiteitenbesluit milieubeheer en de onderliggende regeling [17] geven aan hoe vaak, hoe en door wie een keuring van verwarmingssystemen moet worden uitgevoerd. Niet-gasgestookte installaties met een nominaal vermogen van meer dan 100 kilowatt moeten ten minste eenmaal per twee jaar worden gekeurd op veilig functioneren, optimale verbranding en energiezuinigheid [18]. Niet-gasgestookte installaties met een nominaal vermogen van 20 tot ten hoogste 100 kilowatt [19] en gasgestookte installaties met een nominaal vermogen van meer dan 100 kilowatt [20] moeten eenmaal per vier jaar op voornoemde punten worden gecontroleerd. Een deskundige die beschikt over een certificaat van de Stichting Certificatie Inspectie en Onderhoud Stookinstallaties (SCIOS) mag de keuringen uitvoeren [21].

Hoe regel ik dit?

Installatiekeuringen - praktijk

Keuringsplicht verwarmingssystemen: Bij oplevering van gebouwen wordt een Eerste Bijzondere Inspectie (EBI) uitgevoerd op stookinstallaties die onder de verplichte SCIOS keuring vallen. Een gecertificeerd expert moet vervolgens tijdens bedrijf elke twee tot vier jaar een keuring uitvoeren [22].

Keuringsplicht airconditioningsystemen: De zogenaamde EPBD keuring [23] richt zich op de koelinstallaties. Bij deze keuring wordt niet alleen gekeken naar de koelinstallaties, maar naar alle installaties waar de koelinstallatie betrekking op heeft. Dit betekent dat ook afgiftesystemen moeten worden onderzocht, zoals luchtbehandelingskasten maar ook ventilatorconvectoren, inductie units, etc. Wanneer gebouwen ook vallen onder

de energie-auditplicht, kan dit in de praktijk betekenen dat gebouweigenaren het gevoel hebben dat veel zaken dubbel worden bekeken. Uit de keuring kunnen namelijk ook maatregelvoorstellen volgen en de inspecteur kijkt veelal naar dezelfde zaken.

De EPBD keuring kan worden uitgevoerd met behulp van de Installatie Performance Scan (IPS) [24]. Dit is een door de overheid beschikbaar gestelde softwaretool.

Energiebesparende maatregelen - wetgeving

Zoals hiervoor al werd vermeld moeten op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer bedrijven zonder een omgevingsvergunning voor het milieudeel energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder nemen [25]. Dit geldt niet voor bedrijven waar in enig kalenderjaar het energiegebruik kleiner is dan 50.000 kilowatt uur aan elektriciteit en kleiner is dan 25.000 kubieke meter aardgasequivalenten aan brandstoffen [26].

Het kan zelfs zijn dat op verzoek van het bevoegd gezag een energieonderzoek moet worden uitgevoerd indien niet energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder worden genomen. Deze eis geldt alleen voor bedrijven waar het energiegebruik in enig kalenderjaar groter is dan 200.000 kilowatt uur aan elektriciteit of groter is dan 75.000 kubieke meter aardgasequivalenten aan brandstoffen [27].

De erkende maatregelen voor energiebesparing die, indien van toepassing, moeten worden genomen, staan in bijlage 10 van de Activiteitenregeling milieubeheer. Zo kan een kantoor het warmte- en koudeverlies via de buitenmuur beperken door de spouwmuur te isoleren [28].

Energiebesparende maatregelen - praktijk

Bij het uitvoeren van een Energie Efficiency Plan in het kader van de MJA3 of het uitvoeren van een energie-audit, worden de erkende maatregelen altijd onderzocht op haalbaarheid. In specifieke gevallen zijn ook de erkende maatregelen niet haalbaar en hoeven zij dus niet te worden uitgevoerd. De mogelijkheid bestaat echter dat een gebouw niet onder MJA of de auditplicht valt, maar wel onder het Activiteitenbesluit milieubeheer en de grens van 50.000 kWh en 25.000 m³ gas overschrijft. In dat geval is het uitvoeren van de erkende maatregelen verplicht en bij een hoger verbruik mag het bevoegd gezag zelfs eisen dat een onderzoek wordt uitgevoerd. Over wat voor gebouwen hebben we het dan? Hoewel er veel spreiding is, kan worden gesteld dat een gemiddeld gebouw ongeveer 10 tot 15 m³ gas per vierkante meter gebruiksoppervlak en 80 tot 110 kWh elektrische energie per vierkante

meter gebruiksoppervlak per jaar verbruikt. Het betreft dan in de regel gebouwen met meer dan 1.000 tot 2.500 m² gebruiksoppervlak.

Hoe regel je nu in de praktijk dat je aan voornoemde eisen voldoet?

■ WAT MOET EN KAN IK NU DOEN?

Uit voornoemde blijkt dat veel maatregelen die in de praktijk worden genomen, voortvloeien uit de wet. De wetgeving lijkt heel statisch, maar dit is niet helemaal waar. Technieken veranderen en wetgeving ook.

Zo zullen de eisen ten aanzien van het energielabel en de airconditioningsystemen in een gebouw uit het Besluit en Regeling energieprestatie gebouwen in het Besluit bouwwerken leefomgeving (hierna Bbl) worden opgenomen. De eisen ten aanzien van stookinstallaties in een gebouw uit het Activiteitenbesluit milieubeheer en de onderliggende regeling zullen ook in het Bbl worden opgenomen. De stookinstallaties en airconditioningsystemen die worden gebruikt om een proces te verwarmen, dan wel koelen zullen worden opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna Bal). De wetgever heeft aangegeven dat de inhoud echter niet zal veranderen.

Ook kost het toepassen van energiezuinige technieken en duurzame energie geld. De overheid stelt diverse subsidies/fiscale voordelen ter beschikking zodat gebouwen in Nederland energie-efficiënter worden om ook de Europese doelstelling zoals in het begin van dit artikel genoemd, te halen. Een voorbeeld is de Uitvoeringsregeling energie-investeringsaftrek 2001 (hierna EIA). Via de EIA kan tot 58 procent van de investeringskosten voor een energiezuinige investering worden afgetrokken van de fiscale winst aanvullend op de reguliere afschrijving. Het directe financiële voordeel is afhankelijk van het belastingpercentage; het bedraagt ongeveer 14% van de goedgekeurde investeringskosten. De EIA wordt ieder jaar aangepast, aangezien nieuwe technieken worden ontwikkeld die helpen om gebouwen nog energiezuiniger te maken. Daarnaast heeft de Rijksoverheid aangegeven dat ze een wettelijke verplichting gaat introduceren voor kantoren. Vanaf 2023 moeten kantoren minimaal het type C energielabel hebben. In de toekomst zal deze eis verder worden aangescherpt. Dit betekent dat eigenaren van kantoren de nodige maatregelen moeten gaan nemen om aan deze toekomstige eisen te voldoen. Het gebruik van technieken zoals genoemd in de EIA kan hierbij helpen.

Verder vinden binnen Europa ook diverse ontwikkelingen plaats. Zo heeft de Europese Commissie verschillende conceptwijzigin-

gen in Richtlijn 2010/31/EG betreffende de energieprestatie van gebouwen voorgesteld. De wijzigingen moeten helpen het aandeel van hernieuwbare energie te vergroten, de broeikasgasemissies te verminderen en meer energiebesparingen te realiseren. Dit moet onder andere door de introductie van een slimheidsindicator. Deze indicator gaat na in welke mate een gebouw op technologisch vlak klaar is om te interageren met de 'bewoners' en het net om zichzelf efficiënt te beheren. Daarnaast moet op minstens één op de tien parkeerplaatsen van alle niet voor bewoning bestemde gebouwen, die meer dan tien parkeerplaatsen hebben en recent zijn gebouwd of ingrijpend worden gerenoveerd, een oplaadpunt voor de elektrische auto aanwezig zijn per 1 januari 2025. Aangezien het concepttekst betreft, kan de tekst nog wel worden aangepast (met andere woorden: het is nog niet 100% zeker dat de voorgestelde wijzigingen daadwerkelijk verplicht worden).

Op grond van voornoemde is daarom van belang:

1. Vast te stellen welke wet- en regelgeving op een gebouw en de bijbehorende installaties van toepassing is.
 2. Vast te stellen aan welke artikelen/eisen uit de van toepassing zijnde wet- en regelgeving precies moet worden voldaan.
 3. Aan te geven of aan de artikelen/eisen wordt voldaan en zo nodig, een plan van aanpak op te stellen om alsnog aan deze eisen te voldoen.
 4. De ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving bij te houden, om vast te stellen of er wijzigingen zijn die ertoe leiden dat maatregelen moeten worden genomen om alsnog aan de wijzigingen te voldoen.
- Een overzicht van deze Plan-Do-Check-Act (PDCA)-cyclus is opgenomen in figuur 3.

Installateurs en adviseurs die gebouwgebruikers- en eigenaren bijstaan in het beheer en onderhoud van gebouwen, of het energiegebruik van deze gebouwen, kunnen deze gebruikers of eigenaren adviseren of ondersteunen bij het bijhouden van deze wet- en regelgeving. Zo kunnen installateurs en adviseurs door middel van advies en uitvoering klanten helpen om op efficiënte wijze te voldoen aan wetten en regels ten aanzien van energie.

Tot slot kan het kompas energiewetgeving van het Platform Duurzaam Huisvesting u helpen om bovenstaande gedeeltelijk inzichtelijk te krijgen. Het kompas (figuur 4) is beschikbaar via de volgende link: <http://kompasenergie-wetgeving.platformduurzaamhuisvesting.nl/>.

LITERATUUR

- 1 Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement

-Figuur 3- Plan-Do-Check-Act

-Figuur 4- Kompas energiewetgeving gebouwen

en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG.

- 2 Richtlijn 2012/27/EU, Artikel 8, lid 4
- 3 In de Tijdelijke regeling implementatie artikelen 8 en 14 Richtlijn energie-efficiëntie geeft de Nederlandse overheid aan wie en hoe de energie-audit moet worden uitgevoerd. Uiteindelijk zal deze regeling worden geïmplementeerd in, onder andere, het Activiteitenbesluit milieubeheer.
- 4 Wet milieubeheer, Artikel 8.40, lid 1.
- 5 Tijdelijke regeling implementatie artikelen 8 en 14 Richtlijn energie-efficiëntie, Artikel 2, lid 1, sub a.
- 6 Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie, Bijlage VI, punt b.
- 7 Tijdelijke regeling implementatie artikelen 8 en 14 Richtlijn energie-efficiëntie, Artikel 3.
- 8 <http://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/07/Schematisch%20stappenplan%20auditplicht.pdf>.
- 9 <http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-onderwerpen/energie-besparen/europese-energie-efficiency-richtlijn>.
- 10 Besluit energieprestatie gebouwen, Artikel 2.1.
- 11 Besluit energieprestatie gebouwen, Artikel 2.1 en 2.2.
- 12 De eisen zijn gebaseerd op Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19

mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen.

- 13 Besluit energieprestatie gebouwen, Afdeling 3a.
- 14 Regeling energieprestatie gebouwen, Paragraaf 3.
- 15 Besluit energieprestatie gebouwen, Artikel 3a.1, lid 1.
- 16 Regeling energieprestatie gebouwen, Artikel 7b.
- 17 Activiteitenbesluit milieubeheer en Activiteitenregeling milieubeheer, Paragraaf 3.2.1.
- 18 Activiteitenregeling milieubeheer, Artikel 3.7m, lid 1, sub b.
- 19 Activiteitenregeling milieubeheer, Artikel 3.7m, lid 1, sub a.
- 20 Activiteitenregeling milieubeheer, Artikel 3.7m, lid 2.
- 21 Activiteitenregeling milieubeheer, Artikel 3.7m, lid 5.
- 22 <http://www.scios.nl/welcome/stookinstallaties>.
- 23 <http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-onderwerpen/gebouwen/wetten-en-regels-gebouwen/installatiekeuringen>.
- 24 <http://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-onderwerpen/gebouwen/utiliteitsbouw/beheer-en-onderhoud/installatie-performance-scan>.
- 25 Activiteitenbesluit milieubeheer, Artikel 2.15, lid 1.
- 26 Activiteitenbesluit milieubeheer, Artikel 2.15, lid 5.
- 27 Activiteitenbesluit milieubeheer, Artikel 2.15, lid 3.
- 28 Activiteitenregeling milieubeheer, Bijlage 10, Maatregel 1.